Poštnina plačana v gotovini.

Leto II. Ljubljana, torek 27. julija 1920. Štev. 167.

VEČERNI LIST

Cene po pošti:
za celo leto . K 84·—
za pol leta . K 42·—
za četrt leta . K 21·—
za 1 mesec . . K 7·—
Za Ljubljano mesečno 7 K
Za inozemstvo mesečno K 12·—
Uredništvo in uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon štev. 50

Posamezna številka 60 vin. NEODVISEN DNEVNIK Posamezna številka 60 vin.

Boljševiški militarizem na pohodu.

Ruski boljševiški voditelji so razkrojili rusko armado na bojišču z dobro razširjeno agitacijo, da so proti vsakemu militarizmu in bo konec vsakemu vojaškemu službovanju, kakor hitro pridejo boljševiki na krmilo. Prva točka Leninovega vojaškega programa pa je bila: »Socialisti ne morejo biti proti vsaki vojni, sicer bi nehali biti socialisti.« In Trockij je organiziral armado s strožjo vojaško disciplino, kakor je bila kdaj v caristični armadi. Te vojske boljševiški diktatorji niso porabili morda samo za notranjo, meščansko vojno, nego za imperialistične državne cilje. Nnjihov načrt je bil napasti Poljsko in jo uničiti. Poljaki so hoteli boljševiški napad prehiteti, pa se jim akcija ni posrečila. Boljševiške armade stoje danes na severu na meji Vzhodne Prusije, na jugu na granici Vzhodne Galicije in preko Bresta Litovskega korakajo navznost proti poljski prestolici Varšavi. Anglija in Francija sta začeli resno razmišljati, kako bi mogli obvarovati Poljsko in francoska diplomacija razglablja vprašanje, ali sme ententa poslati čete na Poljsko, ne da bi kršila nevtraliteto. Tudi na Romunijo pritiska boljševiška vojska in Romunija se obrača na Jugoslavijo za vojaško pomoč.

LDU **Amsterdam,** 25. julija. (DKU) Londonski brezžični urad poroča: Kakor se govori, zavezniki te dni proučujejo prošnje, katere jim je stavila nemška vlada, da bi ji dovolili ojačiti čete v Vzhodni Pruski.

LDU **London,** 24. julija. (DKU-Reuter) Po brezžičnem poročilu iz Moskve se rdeča armada po povelju boljševiškega vrhovnega poveljništva umika.

Belgrad, 26. julija. Snoči so bili na večerji pri dr. Vesniču regent ter francoski in romunski poslanik. Poslanika sta hotela nagovoriti našo vlado za vojsko proti boljševikom.

LDU **Zagreb,** 26. julija. »Novosti« prinašajo iz Belgrada, da se je na včerajšnjem obedu pri Vesniču, katerega se je udeležil tudi regent, govorilo o slučajnostih, kako bi se skupno z Romunijo podvzeli potrebni ukrepi, da se prepodijo boljševiki iz romunskega ozemlja. V parlamentarnih krogih prevladuje mnenje, da je bolje, da se mi v te stvari ne vmešavamo.

Priprave Nemčije proti boljševiškemu napadu.

LDU **Berlin,** 24. julija. (DKU-Wolff) Predsedniku mirovne konference v Parizu je bila dne 21. julija izročena nastopna nota: Po poročilih, ki jih je prejela nemška vlada, so oddaljene sovjetske čete le še nekaj pohodov od vzhodno-pruske meje. Da obranimo nevtralnost, da varujemo meje in da pomirimo prebivalstvo, se nam zdi umestno, stvoriti iz domačinov prostovoljno brambo, ki bi se v skrajnem slučaju mogla pritegniti na pomoč obrambnim mejnim četam. Nemška vlada prosi zavezniške vlade, naj ji to dovolijo in naj tega ne smatrajo kot prestopek proti dogovorom, ki so jih sklenili pri pogajanjih v Spaji. Hkrati prosi nemška vlada, naj se ji dovoli, da sme pošiljati čete, katere potrebuje v ohranitev nevtralnosti in obrambo meja čez glasovalno ozemlje Allenstein in Marienwerder na mejo. Nemška vlada se opira na to, da je po mirovni pogodbi suverenost v glasovalnem ozemlju ostala njej in da je tedaj po mednarodnem pravu obvezana ukreniti potrebno proti morebitnim kršitvam nevtralnosti in državnih meja. Podrobnosti bi se izdelale po potrebi z medzavezniškim vojaškonadzorovalnim odsekom v Berlinu.

—::—

Kako se pripravlja plebiscit na Koroškem.

Koroška nemška vlada sklepa — plebiscitna komisija izvršuje.

Nihče na svetu ni bolj nasilno nastopal kakor koroški Nemci pred vojno in med vojno zoper koroške Slovence. Nihče ni zoper entento bolj hujskal med vojno in jo grše psoval kakor koroški Nemci. Slovenske duhovnike, kmete, celo dekleta so metali v ječe, češ da »mislijo« ententofilno. Danes so koroški Nemci napram zastopnikom entente sladki kakor med. V Št. Vidu ob Glinu je imel 20. t. m. sejo takozvani »deželni zbor za Koroško«. Sklenil je resolucijo, v kateri protestira zoper »nasilnosti« Jugoslovanov proti »koroško mislečemu prebivalstvu« pasa A, podtika Jugoslovanom »brezmejne obljube in podkupovanja, grožnje in strahovanja«, torej vse to, kar delajo Nemci v pasu B, pa tudi v pasu A. Zahteval je, da se smejo nekaznovani vrniti v pas A vsi nemški zločinci, ki imajo na vesti zločinska dejanja nad Slovenci za časa vpada nemških band v slovensko ozemlje lanskega leta. Zahteval je nadalje, da se odpre demarkacijska črta, in da bi v nasprotju z mirovno pogodbo v St. Germainu smeli glasovati tudi tisti, ki 1. januarja 1919 niso bili na Koroškem. Resolucija govori tudi o pripravljenosti koroških Nemcev, da hočejo ščititi jezik in narodnost Slovencev na Koroškem. Kdor malo pozna dušo koroškega Nemca, zgodovino najbrutalnejšega zatiranja koroških Slovencev in razmere, v katerih žive Slovenci v pasu A, se bo čudil nad predrzno hinavščino nemških koroških veljakov. Dočim se Nemci v pasu A svobodno gibljejo, se Slovenci v pasu B niti zgeniti ne upajo. Slovenska duhovščina je takorekoč v sobah internirana in se niti z ljudmi občevati ne upa, ker ve, kaj jo sicer čaka. Plebiscitna komisija naglaša v svojem proglasu javen red, enakost plemen in narodnosti pred zakonom, medsebojno spoštovanje mišljenja in veroizpovedi, kratko: mir in red. — Mir in red je bil dosedaj v pasu A. Komaj pa je prišla plebiscitna komisija, že mislijo Nemci, da bodo smeli pod njeno zaščito uganjati stara hudodelstva pod krinko »enakopravnosti«. Tako so že zažgali slovenskemu kmetu v občini Važenberk gospodarska poslopja, ker je bil dotični kmet na protestnem shodu in nastopil proti otvoritvi demarkacijske črte. Prepričani smo, da plebiscitna komisiaj ne bo nasedla natolcevanjem nemških hujskačev, ki nosijo po stari svoji šegi na ustih med, v rokah za hrbtom pa škorpijone.

Izpraznitev Radgone.

LDU **Belgrad,** 26. julija. Ker je stopila v veljavo st. germainska mirovna pogodba, je kr. vlada odredila v izvrševanju določb omenjene pogodbe izpraznitev krajev, ki pripadajo Avstriji, in hkrati zasedbo ozemlja, katerih ozemlja niso z vidnimi znaki označena, je določena posebna komisija, ki bo zaznamovala meje na mestu. Izpraznjenje in zasedba se bosta začasno vršili v sporazumu z dunajsko vlado. Vse druge vesti glede tega so neresnične in tendenčne.

LDU **Ljubljana,** 26. julija. Iz Radgone se poroča uradno: Evakuacija Radgone in levega brega reke Mure je bila danes o pol dvanajstih po civilnih oblastih in vojaštvu izvršena.

POTEK VLADNE KRIZE.

LDU **Belgrad,** 26. julija. Današnji sestanek zastopnikov obeh velikih parlamentarnih skupin, namreč z ene strani dr. Vesnića in dr. Ninčića, a z druge Draškovića in Pribičevića, ki je trajal tri in pol ure, je prišel do gotovih zaključkov, toda ne do definitivne odločbe v pogojih za vstop v koncentracijsko vlado. Pogajanja se bodo jutri nadaljevala. Razpoloženje je večinoma optimistično, ker se v kompetentnih krogih nadejajo, da se dr. Vesniću do 1. avgusta gotovo posreči, sestaviti koncentracijsko vlado.

Zmede v socialdemotičnih strokovnih organizacijah.

Med socialističnimi strokovnimi organizacijami je nastal pravi kaos. Jugoslovanska socialdemokracija je postala dežela zmed, od katere zavedno delavstvo obrača svoj korak. Raznim obersodrugom je pričela teči voda v grlo, medtem ko jim pod petmi gori. Vse je narobe — tako daleč so že, da iščejo pomoči in zaščite pri raznih štajerskih šovinistih, ki »organizirajo« delavstvo na periferiji. Saj to je vseeno, saj so »internacionalni« in zvesti socialnim idejam do — polnega žepa. Jezi jih le eno: da so namreč prezgodaj vzgojili proletarce-milijonarje. Ko bi tega ne bilo, bi jim morda delavstvo še verjelo in nasedlo nastavljenim limanicam. JSZ. bi najraje pogoltnili v eni sapi. To je vendar od sile, da poprej tako zvesto delavstvo vsak dan raje pristopa med naše vrste.

Delavci, pozor! Nasprotnikom gre za biti ali ne biti. Bijejo obupen boj, sklicujejo razne strokovne konference, da bi »rešili« proletarijat. Toda, že prihaja pravica z resnico in hvala Bogu, naši izkoriščani trpini jima podajajo roko. Naše organizacije se poglabljajo, Jugoslovanska Strokovna Zveza raste od dne do dne. Ni daleč čas, ko bomo rekli: Krščansko-socialno načelo je prodrlo, delavec, rešen si, imaš svoj kos kruha, tvoje teptane pravice so tu. Hudo je, ko izkorišča in uničuje proletarijat, a še veliko huje je, ako ga mozgajo tisti, ki imajo polna usta medenih izrazov, pri vsem tem pa srkajo kri iz delavčevih žuljev na »umeten« način. Tako so delali socialdemokratje od nekdaj in hočejo nadaljevati svoj nečeden posel tudi sedaj. Delavstvo, proč od njih in pojdi tja, kjer so zastopani tvoji interesi!

Napad na namišljene strahove.

Zanesljiv dopisnik nam pošilja sledeče poročilo: V četrtek dne 15. julija t. l. med 11. in 12. uro ponoči je nekdo v bližini rakovske demarkacijske črte (rakovske mitnice) nad Podskrajnikom spustil par strelov v zrak. Vsled teh precej oddaljenih strelov je italijanska mejna straža s carinarji vred takoj zbežala na Rakek ter alarmirala tam vojaštvo in karabinijerje, ki so napravili proti mejni črti pravilen napad na dozdevno jugoslovansko vojsko. Streljali so divje v noč, oddali so mogoče kakih 1000 strelov ter pri tem mitniški drog s svojimi projektili večkrat preluknjali. Po načinu strelskih lukenj se je konštatiralo, da so bili oddani streli samo od rakovske strani, torej od Italijanov; vse luknje so namreč le proti cerkniški strani raztrgane. Nisem mogel konštatirati, kdo bi bil mogel streljatin a tukajšnji strani. Nekateri pravijo, da par veselih ponočnjakov. Mogoče je tudi, da so hotele obmejne straže preplašiti kakšne tihotapce, kar se bi bil mogel streljati na tukajšnji strani. Kratkomalo: Italijani so, kakor sem zvedel z Rakeka, v groznem strahu telefonirali z Rakeka na vse kraje o strašnem jugoslovanskem napadu ter prosili za nujno pomoč v Logatec in Postojno. Zbobnali so skupaj več čet s strojnimi puškami in baje enim topom. Mejno črto so si upali zasesti šele proti jutru, ko se je zdanilo.

Zakaj se draži moka.

Moka se je začasno zopet nekaj podražila. Vzrok podražitvi je predvsem Centralna uprava v Belgradu, ki je razpisala dobavo večjih množin pšenice po jako visokih cenah, ki so skoro še enkrat tako visoke, kot je bila zadnja tržna cena v naši državi. Da je Centralna uprava to mogla storiti, je vzrok, ker ima žito prodano v inozemstvo še po prejšnjih visokih cenah in bo dovolj zaslužila, četudi žito drago plača. Oškodovan je pa s tem naš konzument: to je meščan, delavec in mali kmet, ker bo moral nekaj časa tudi on plačevati temu primerne višje cene.

Veleposestniki in trgovci z žitom in moko na debelo so namreč takoj, ko so brali te razglase, poskočili s cenami v tem razmerju, kot je določila Centralna uprava ceno žitu v svojem razglasu. Danes bi kupovali belo moko že po 10 K, a je vsled tega razglasa Centralne uprave poskočila na 13 K. Na ta način državni urad sam cene navija navzgor in tlači ubozega konzumenta k tlom. Seveda ta urad je v rokah špekulantov, ki jim je bolj na srcu njihov lastni in pa dobrobit prebogatih veleposestnikov, kot pa dobrobit cele države, nas konzumentov. Cena pšenici, ki je bila že 3.50 do 4 K, je vsled tega poskočila na 7 K — pa upajmo, da le za kratek čas. Kajti Rumunija je stopila na plan kot konkurentinja, ki nudi odjemalcem mnogo nižje cene in nemogoče je, da bi ta konkurenca ostala brez ugodnega vpliva na žitni trg. Zato naj se nihče ne prenagli in naj ostane v rezervi. Vsak naj kupi le toliko, kolikor neobhodno za sproti potrebuje.

Dan sodbe v socialni demokraciji.

Vsa znamenja kažejo, da se bliža socialni demokraciji dan sodbe. Gibati in pokati so začela vsa njena načela, tema je nastala v njej in njeni pristaši blodijo v vseh smereh in iščejo rešnje poti. V svoji jezi trgajo z neba zvezdo za zvezdo, ki jim je bila dozdaj vodnica in je goljufala njihove nade. Tako nastaja med njimi vedno večja tema in zmeda. V tej grabijo drug drugega za vrat in se davijo — prava slika predsodnjega dne. Ali pretiravamo? Ne. V Sloveniji in Jugoslaviji se vse to vrši pred našimi očmi. Da drugod ni boljše, nam poročajo časniki. Najstrašnejše pa divja razpad v Nemčiji, zibelki socialne demokracije. Tu so se od prvotne socialnodemokratične stranke najprej odcepili »neodvisniki«, ki so rodili spartakiste-komuniste. Še nedavno so se zdeli »neodvisniki« najmočnejša veja socialne demokracije, ki bo nosila bodočnost. Toda že se je tudi v njenem drobovju spočel in razpasel razdor: dočim eni nočejo o združitvi s tretjo internacionalo ničesar slišati, so drugi pripravljeni z gotovimi pridržki paktirati z njo, a skrajna levica je že z obema nogama v boljševiškem taboru. Vse te struje in stranke se najsrditejše pobijajo med seboj in druga drugi očitajo izdajstvo »delavskih« interesov. Voditelji kar frče preko praga, bodisi da jim pomagajo na plano brce sodrugov, bodisi da beže pred grozečo usodo sami. Tako so vrgli nedavno iz stranke sodruga Ströbla, znanega sotrudnika dunajske »Arbeiterzeitung«. Sedaj je na vrsti celo stari papež in prerok Kautsky in z njim Hilferding, Crispien in še mnogo drugih. Bernstein, Nestriepke, Zadek, Herz, Schröder, Kühne so se več ali manj ljubeznivo poslovili sami. Socialistična glasila vseh barv mrgole pri tem očitkov o »izdajstvu, nečimurnosti in osebnem egoizmu« nasprotnih voditeljev a po taborih se koti špijonstvo in dviga glavo ovaduštvo. Tako se je sodruginja Schröder-Mahnke v Bremenu, ki je uživala med neodvisniki in komunisti največje zaupanje in slavo, izkazala kot ovaduhinja, radi katere je opetovano tekla kri (bilo je 7 mrtvih). In s to sodruginjo je imel sedanji »neodvisni« poslanec Thomas tudi osebne zveze svoje vrste. Vsega tega ne piše morda kak meščanski list, ampak socialistični »Bremer Volksblatt«. Zares — v socialistični stranki je kakor v peklu. Ubogo delavstvo, ki je zašlo vanj!

Ali ste že čitali

„Zločin nad domovino“?

Tako jasne in nepristranske sodbe o našem »bratomornem boju« še niste čitali!

Politične novice.

+ **Milijonarji in »Naprej«.** »Naprej« kar poskakuje veselja, da dela poverjeniku za socialno skrb težave v njegovi stanovanjski akciji ministrstvo za socialno skrb. Da bi hvalevredno iniciativo dr. Gosarja osmešil, si je zmislil to-le debelo raco: No, dr. Gosar je medtem, da končno res ne izgubi kredita pri milijonarjih, sklical brž vseh svojih 40 milijonarjev na sejo in je spokorno priznal svoje grehe, katerih se je nad milijonarji pregrešil s svojim § 166. Milijonarji so spokornežu velikodušno odpustili njegov greh — in sklenili, da se združijo in vladi milostno sezidajo veliko barako za dva milijona kron, kamor naj se potem spravijo manj važni uradi, na zidanje hiš pa naj jih potem nikar nihče več ne »sili«. — G. dr. Gosarju bi priporočali, da odslej vabi k vsaki seji milijonarjev tudi g. Kristana, četudi že ima svojo lastno hišo; vsekako se bo tam počutil domačega in bo o milijonarjih vsaj točneje informiran.

+ **Župan in podžupan ljubljanski** sta se vendar enkrat spomnila tudi manj imovitih svojih someščanov in se zgražata v »Slov. Narodu« nad našo deželno vlado, da je baje dovolila povišanje cen premogu. Za brezstanovanjce nista imela doslej srca, ker sta obadva že zdavnaj pod streho, za ceno premoga sta pa vendar prav tako občutljiva, kakor zadnji Ljubljančan, zakaj tega ne pričakujeta, dasi sta prva meščana ljubljanska, da bo solnce samo v njune hiše po zimi sijalo, ko bo vso drugo Ljubljano pokrival sneg in zimska megla. Nekdo mora biti kriv, če bosta plačevala dražji premog — torej hajd na klerikalce! Obadva vesta, da velja pri nas svobodna trgovina, in sta se po svoji stranki pehala, da jo je Belgrad vpeljal; sedaj, ko sta dosegla, da nima deželna vlada nobenega vpliva na cene, sedaj zahtevata od nje, naj zniža cene premogu! Z isto pravico bi deželna vlada lahko zahtevala od gg. Tavčarja in Trillerja, naj določita ceno ne le za premog, ampak tudi za sladkor in obleko, za podplate in vse drugo! Bridko je, a resnično: kar je stranka gg. župana in podžupana skuhala, bo moral ljubljanski konsument plačati!

+ **Demokrati in srbstvo.** Ves čas, odkar smo združeni, demokrati ne nehajo hujskati Srbov proti našemu ljudstvu, češ da jih sovraži in da med Slovenci Srbi nimajo prijateljev razen demokratov. Srbi so modri dovolj, da vedo tako vsiljevanje in pljuvanje v lastno skledo prav ceniti. Vedo tudi, da bi edinstvo države v Sloveniji stalo na slabih nogah, ako bi slonelo edino-le na ljubezni demokratske meščanske frakarije, pa naj bi bila ta ljubezen še tako odkritosrčna in velika. To pa ravno ni. Ni še tako dolgo tega, ko se je zgodila par liberalnim varovancem na carinskem uradu krivica. Tedaj je priobčeval »Narod« tako grenke in žolčave članke proti srbskemu režimu, da so se naivne duše strahoma vpraševale, kaj bo, ako se bo ta zamrza proti Srbom širila med nami. Pa ni bilo nič hudega. Kakor hitro se je stvar za njihove varovance obrnila na bolje, so bili zopet največji srbofili. Ljubezen in sovraštvo pravega demokrata se namreč začne in konča pri žepu in trebuhu — svojem lastnem seveda; kako se katerikrat ali sploh zmerom godi drugim, jim ni mar. Ljubijo vse, kar služi tema dvema njihovima bogovoma, in sovražijo vse, kar jima nasprotuje in ju ovira. V tem edino so dosledni. Odtod njihova doslednost v nedoslednosti.

+ **Zagorac in tovariši suspendirani.** Zadnji »Katolički List« zagrebške nadškofije poroča, da so reformiski bivši župnik Stepan Zagorac, bivši kapelan dr. Stepan Vidušič, katehet na koprivniški gimnaziji Stepan Haberstock, bivši administrator Juraj Lajtmann in bivši kapelan Tomo Carič a divinis suspendirani; izvrševati ne smejo več nobenih cerkvenih funkcij.

+ **Italijanski avijatik prijet.** Predvčerajšnjim popoldne se je pri Tivatu vsled poškodbe na stroju spustil na tla italijanski aeroplan, ki je letel iz Brindisija v Valono. Naše oblasti so letalo zadržale in letalca poročnika Faca prijele. Italijanska torpedovka je prišla v Erzegnovi, da zahteva izročitev avijatika, a se je morala brez uspeha vrniti.

+ **D' Annunzijevi letaki.** Včeraj so našli v morju pri Splitu velik zavoj d' Annunzijevih hujskajočih proglasov. Zavoj so gotovo vrgli z italijanske vojne ladje »Puglia«, da ga morje priplavi h kraju.

+ **Zahteva po izročitve Bele Kuna.** Mažarska vlada je zahtevala od avstrijske vlade izročitev ogrskega boljševiškega komisarja Bele Kuna. Bela Kun in trije drugi mažarski boljševiški komisarji so hoteli z vlakom za vojne ujetnike preko Nemčije in Skandinavije na Rusko, pa so jih v Nemčiji zadržali in internirali. Mažarska vlada je tudi od Nemčije zahtevala, da jih izroči kot navadne zločince. Ker so zločine izvršili na Ogrskem, morajo soditi ogrska sodišča. V Berlinu so špartakovci na shodih protestirali proti izročitvi Kunovi. Zdi se, da nemško pravo izročitve radi kakega političnega ali mešanopolitičnega prestopka ne dopušča. Zato ne namerava nemška vlada izročiti Kuna in njegovih tovarišev, noče jim pa dati tudi zatočišča, kakor je to storila avstrijska vlada, nego jih hoče kot neljube tujce spraviti čez državno mejo, in sicer tam, kjer bodo to sami želeli.

Dnevne novice.

— **Izvozno vplačevanje za davčno zavarovanje.** Po odredbi začasnega finančnega komiteja v ministrstvu se bosta plačevala pri izvozu razen izvozne carine še dva odstotka v svrho davčnega zavarovanja. To se nanaša na one osebe, ki nimajo dokazov, da so svoj izvoz prijavile v svrho obdavčenja.

— **Nakup plemenske živine v Sloveniji.** Minister za kmetijstvo dr. Velizar Jankovič je odredil, da se sestavi komisija, ki odpotuje v Slovenijo in nakupi tu za milijon dinarjev plemenske rogate živine, ki se bo radelila prebivalstvu v Črnigori, deloma brezplačno, deloma po znižani ceni.

— **Nove poštne znamke.** Začelo se je tiskanje novih poštnih znamk, ki bodo veljale za vso kraljevino. Znamke s kronsko vrednostjo bodo veljale samo še do konca decembra t. l.

— **Demokratska jugoslovanščina.** Naročnik nam piše: V rokah imam demokratsko glasilo »Demokratijo« iz Belgrada in čitam: Dne 18. t. m. se je vršil v Nišu veliki k e r m e s v korist vojnih invalidov. Postalo mi je slabo in sem izpil »jedno kriglo pira«, o katerem je svojčas pisal v »Epohi« g. Sarčić, da stane v Ljubljani samo 1 K 20 vin. Naši jugoslovanski puristi naj gredo v kak belgrajski »glancpiglerei« ter si dado možgane speglati, ako hočejo prodajati svoj »veš«. Bogve, iz katerega besednjaka pobirajo podobne besede?

— **»Delavski svetnik« pred sodiščem.** Na Dunaju se je te dni vršila glavna razprava proti bivšemu volkswehrovcu in poznejšemu »delavskemu svetniku« socialistu Koritschonerju, ki je bil obtožen izsiljevanja in goljufije. Pri tem mu je pomagal »vojaški svetnik« Kerschbaumer, ki so ga pa na izrek sodnih zdravnikov vtaknili v blaznico. Koritschonerju so krivdo dokazali in je bil obsojen na 3 leta težke ječe.

— **Tatvina pri Travnu v Tacnu.** Te dni so neznani zločinci odprli z vitrihom vežna vrata pri gostilničarju Travnu v Tacnu in mu odnesli jestvin v vrednosti 1100 K.

— **Pobegla tatica.** Ivana Bernik iz Petelinca pri Medvodah je ukradla 22. t. m. siroti Mariji Mrak obleke in perila v vrednosti 500 K, nato je pa zapustila svojo domačijo in odpotovala neznano kam.

— **Trganje planink,** posebno s koreninami, je po zakonu prepovedano. Na ljubljanskem trgu pa se prodajajo polne košare planink. Kako je to mogoče? Varujmo planinsko floro!

— **Valute** dne 26. julija na zagrebški borzi: 1 dolar 75 K; 100 avstrijskih žigosanih kron 42 K; 100 carskih rubljev 126 K; 100 francoskih frankov 570 K; 1 napoleondor 320 K; 100 nemških mark 178 K; 100 rumunskih lejev 194 K; 100 italijanskih lir 420 K; 100 švicarskih frankov 1300 K.

Ljubljanske novice.

lj **Krščansko žensko društvo** vabi k svoji seji, ki se bo vršila v sredo dne 28. t. m. ob 6. uri popoldne v Jugoslov. tiskarni II. nadstr. levo. Vabljene so vse odbornice in članice društva.

lj **Obolel** je g. sodni nadsvetnik Vedernjak.

lj **Iz gledališke pisarne** se nam poroča: Za bodočo sezono je angažiranih večje število prvovrstnih umetnikov za našo opero in dramo. Vsi člani pa stavijo kot pogoj, da pridejo v Ljubljano, preskrbo stanovanja. Oddaja opremljenih sob je sedaj še prepuščena lastnikom stanovanj in drž. stanovanjski urad ne more v tem oziru ničesar ukreniti. Ako se upravi ne posreči dobiti dovolj sob za člane je prihodnja sezona p o p o l n o m a i z k l j u č e n a. Da pa se sezona 20.-21. omogoči, se obrača uprava Narodnega gledališča do pt. gledališčne publike z vljudno prošnjo, da ji v lastnem interesu priskoči na pomoč, in po možnosti da upravi na razpolago mesečne sobe. Sobe se potrebujejo s 15. avgustom 1920. Uverjeni smo, da bode pt. javnost uvidela v kako težavnem položaju, da se nahaja uprava, in, da je bodoča sezona odvisna samo od zadostnega števila razpoložljivih sob ter, da nam bode radevolje pomagala odstraniti Damoklejev meč- kateri visi nad sezono 1920-21. Cenjene ponudbe naj se vpošljejo upravi Narodnega gledališča v Ljubljani (operno gledališče).

lj **Zanimiva razprava** se bo vršila dne 29. t. m. pri okrajnem sodišču v Ljubljani v sobi št. 28 ob 8. uri zjutraj. Glavni urednik »Slovenskega Naroda«, gospod Rasto Pustoslemšek, je namreč vložil tožbo proti gospodu Antonu Brozoviču, šefu novinarskega urada v Zagrebu, ker se je baje dne 27. junija t. l. izrazil g. Brozovič v ljubljanski kavarni »Zvezda«, da bi bil gospod Pustoslemšek denunciral gospoda Brozoviča in predsednika hrvaškega novinarskega društva gospoda Krešimira Kovačiča, da sta vtihotapila večje množine tobaka v Avstrijo in da se je zaradi te denuncijacije vršila hišna preiskava pri gospodu Brozoviču in pri gospodu Kovačiču.

lj **Cene zelenjavi.** Od 24. t. m. dalje veljajo v Zagrebu naslednje cene zelenjavi: kumare za kisanje 3 K, kumare za kuhanej 2 K, natiški fižol 4 K, zluščeni fižol 5 K, buče 50 vinarjev, čebula 4 K, paradižniki 4 K kilogram. Na ljubljanskem trgu je zelenjava polovico ali tretjino dražja. Tako bo Ljubljana polagoma pridobila dvomljivo čast najdražjega mesta v Jugoslaviji. Po čegavi krivdi?

lj **Lahkomiselna ženska.** Marija Lebar mora skrbeti za dva nezakonska otroka. Dne 2. julija t. l. se je izprehajala s slugo Ivanom Škoficem po Dolenjski cesti. Izmaknila je Škoficu denarnico, vzela iz nje 1440 kron in mu jo je dala prazno nazaj v žep. Nato je izginila. Škofic je šel v kavarno pri »Leonu«, ko je tam hotel poravnati račun, je zapazil, da ga je Lebarjeva okradla. Policija je Lebarjevo kmalu prijela in dobila pri njej še 1440 kron. Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo Lebarjevo na 1 mesec težke ječe.

lj **Tudi nagobčnike kradejo.** Pasji kontumac je povzročil, da so se vrgli tatovi na krajo pasjih nagobčnikov in delajo z njimi luksurijozne kupčije, ker nagobčnikov v trgovinah ni dobiti. Med drugim je bil tudi ukraden nagobčnik psa g. dr. Ivana Tavčarja mlajšega.

lj **Poneverba in manipulacije v menjalnici Slovenske eskomptne banke.** Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo kontoristko M. O. na en mesec ječe, ker je navedeni banki poneverila 200 lir in 10 dolarjev. Pri razpravi se je tudi ugotovilo, da so banke takrat, ko je bilo bankam prepovedano menjanje tujih valut, tolerirale, da so bančni uradniki na lastni račun verižili z menjavanjem valut.

I. slovanski orlovski tabor v Mariboru.

Vozni red, kot je bil priobčen v sobotni številki, se ne bo spremenil. Vozni čas je računan po železniškem času od **1. do 24. ure.**

V nedeljo popoldne se otvori na Teznu, to je na telovadišču poseben **poštni urad.** Vse pošiljatve iz Tezna bodo ta dan žigosane s posebnim žigom.

Iz Francoske je došlo poročilo, da se med drugimi udeleži tabora tudi 20 francoskih visokošolcev - telovadcev, ki so pri zadnji veliki tekmi v Franciji dobili prvenstva. Nastopijo tudi v Mariboru z izbranimi točkami.

Ker je proga Ljutomer—Maribor razdejana, se vozijo vsi Prekmurci s posebnim vlakom iz Lendave — Čakovec—Pragersko—Maribor v petek zjutraj.

Udeležencem mariborskega tabora! Gospodarska zveza je dovolila znaten popust pri cenah za salame, kranjske klobase, praško šunko, francosko šunko, krakovsko klobaso itd. Reflektantje naj se blagovolijo zglasiti vsak dan od 8. do 18. ure. Popust je dovoljen le onim, ki se legitimirajo s taborsko izkaznico.

Sodišče in policija.

s **Popolna reorganizacija kriminalne službe v Ljubljani.** Ravnatelj policijskega ravnateljstva v Ljubljani g. dr. Guštin je sklenil, da se bo s 1. avgustom letos popolnoma reorganizirala kriminalna služba v službenem rajonu ljubljanskega policijskega ravnateljstva. Kriminalno službo je svojčas pod grofom Küniglom organiziral dr. Skubl, in sicer po dunajskem in berlinskem vzorcu tako, da je poslovalo zavod policijskih detektivov na policijskem ravnateljstvu. Navidezno je to dobro, toda v resnici se hitro poizvedovanje po zločincih le zavlačuje, ker dobiva kriminalna centrala prepozno poročila o zločinih, kateri se zgode v Ljubljani. Državna varnostna straža dela namreč službo, kakor je znano, v stražnicah, katere so razdeljene po mestu, v predmestjih, na Glincah—Viču, v Šiški in v Mostah; umljivo je za to, da dobi kriminalni oddelek ovadbe od stražnic precej pozno v roke. Ker se podira predilnica, bo nekega lepega dne tudi kolodvorska policijska ekspozitura na cesti, vsled česar bo s 1. avgustom t. l. prenehala poslovati. Upoštevajoč vse opisane okoliščine je zato sklenil g. ravnatelj dr. Guštin radikalno decentralizacijo kriminalne službe, ker hoče pospešiti zasledovanje zločincev. Celo kriminalno službo namerava razdeliti v nadzorovanje tujskega prometa in prideliti vsaki policijski stražnici nekaj detektivov. Nadzorovanje tujskega prometa na kolodvorih, v hotelih in v prenočiščih bo vodil revirni nadzornik g. Toplikar, kateremu se prideli v ta namen primerno število okoliških nadzornikov in detektivov. Detektivi, prideljeni posameznim stražnicam, bodo precej ,kadar se bo kaj zgodilo, že na stražnici izvedeli, kaj da je in bodo pričeli hitro poizvedovati. Kriminalno službo bo vodil g. revirni nadzornik Habe, v predmestjih in v okolici pa g. revirni nadzornik Ljubič. S to reorganizacijo kriminalne službe v Ljubljani se bodo brez vsakega dvoma varnostne razmere v Ljubljani zelo zboljšale.

s **Mica Kovačeva, pila nič plačala.** Strojnik brez službe Dimitrijev Kočevič iz Sarajeva je v trgovini Marije Štravsove popil 2 steklenici piva in snedel nekaj kruha in slanine, plačal pa ni nič. Ravno tako je napravil v neki gostilni v Šiški. Kovačeviča so aretirali in izročili sodišču.

s **Fijakar v glavnem Lattermannovem drevoredu.** V glavnem Lattermannovem drevoredu fijakarjem ni dovoljeno voziti, kar je tem tudi dobro znano. Te dni se je pa peljal fijakar Ivan Novak s svojo kočijo čez železniški prelaz po glavnem Lattermannovem drevoredu tja in nazaj. Zakaj se je peljal, ni povedal; šlo je najbrž za kako poredno fijakarsko stavo. Novaka so na policiji primerno kaznovali.

s **Vlom v areno Narodnega doma.** V soboto je bilo vlomljeno v areno Narodnega doma. Vlomilci so zlezli v areno skozi okno in odnesli slaščičarju gospodu Pešaku 1500 kron denarja in rjavi suknjič. Policija je našla suknjič zakopan za areno v slami. V zadevi je bila neka osumljena oseba aretirana.

Razne novice.

r **Velika vročina na Češkem.** Kakor poročajo češki listi, imajo letos na Češkem veliko vročino, ki je dosegla že 34° C v senci. Solnce tako močno pripeka, da skoraj ne moreš stopiti z boso nogo na tlak. Od l. 1892 ne pomnijo ljudje take vročine kakor je letošnja. Dež se pa kar ne more napraviti. Sicer se včasi nebo pooblači, pade nekaj debelih kapelj, pa kmalu je spet jasno vedro nebo in solnce iznova pripeka in žge.

r **Vlada žen.** Žensko gibanje ni prav nič novega. To dokazuje iznova odlični antropolog Edvard Tylov v svojem zadnjem delu. Vlada žen cvete torej že oddavna posebno med divjimi narodi v Aziji in Ameriki. Tako n. pr. je na otoku Sumatri, v severovzhodni Indiji ter med rdečekožci v Kaliforniji mož vsepovsod na drugem mestu. Tam vlada žena in samo žena. Pri Zuinih je star običaj, da dekle nagovori fanta, ki ji je všeč, s tem, da mu pošlje kolač. Od trenutka, ko je prejel kolač, postane njen oficielni ženin. Šiva za njo obleko in ji vsak dan počeše lase. Pa tudi po svatbi ima samo žena besedo in ako mož ne pleše, kakor ona gode, ga z mirnim srcem odslovi. Otroci so materina last. Kakor pripoveduje Livingston, morajo oženjeni mladi možje iz rodu Banyas streči taščam, hoditi v gozd po drva in varovati ženine otroke, do katerih pa nimajo sploh nobene pravice.

r **Mažarski slikar Benczur umrl.** Julij Benczur, eden izmed najslavnejših madžarskih slikarjev, je umrl v Dolanih.

r **Italijanski pisatelj Giovanni Verga,** eden izmed prvih sedanjih italijanskih pisateljev je praznoval te dni osemdeseti letnico. Njegov veliki roman »Malavoglia« se kosa z Manzonijevim slovečim romanom »Promessi Sposi«.

r **Svetovni rekord brezžičnega brzojavljenja.** Iz Pariza poročajo listom: Delo za brezžično stanico Lafayette, čije valovi segajo v daljavo 20.000 kilometrov, je izvršeno. S tem je omogočena spojitev Francoske z najbolj oddaljenimi deželami.

r **Prva škofovska vizitacija — z aeroplanom** se je vršila nedavno tega v Novi Zelandiji. Škof auklandski, čigar škofija je raztresena tudi po težko pristopnih otokih, je sklenil izvršiti vizitacijo s pomočjo aeroplana. To je vsekako prvo tako škofovsko potovanje.

r **Novi izum. Wates,** inženir angleške brzojavne družbe, je izumel aparat, s katerim se dajo pošiljati brezžične brzojavke iz letečega aeroplana. Aparat je tako sestavljen, da letalcu ni treba biti ravno telegrafist, ako ga hoče rabiti.

r **Dunaj izumira.** Kakor je posneti iz uradne statistike, Dunaj močno izumira. Vsak teden tvori primanjkljaj 100 oseb. Od početka svetovne vojske pa do današnjega dne je padlo dunajsko prebivalstvo že za 200.000 oseb. Statistika izkazuje od dne do dne večjo umrljivost. Porodi zaostajajo daleč za številom umrlih, kar je jasno razvidno iz naslednjih podatkov: Od 20. do 26. junija je umrlo 531 ljudi, rodilo pa se jih je494, od 13. do 19. junija jih je umrlo 547, rodilo pa se jih je 496 itd. Ako primerjamo te številke drugim velikim mestom, n. pr. Lipskemu, Draždanom, Hamburgu, Berlinu, kjer se rodi na teden od 150 do 300 ljudi več kakor pa jih umrje, potem je dokazano dovolj, da Dunaj izumira.

Aprovizacija.

a **Goveje meso.** Na stojnici Jož. Koprivca se prodaja od danes naprej goveje meso po 20 in 24 K za kg.

a **Telečje meso.** »Vnovčevalnica za živino in mast« v Ljubljani oddala je za sredo in četrtek t. j. za 28. in 29. t. m. svoja teleta sledečim mesarjem v razprodajo in sicer: Ahlinu, Bizilju, Brecelniku, Cuzaku, Dolničar Francu, Dolničar Janezu, Ham Matiji, Ham Mariji, Jesihu, Kastelicu, Kočarju, Kòcjanu, Kraševcu, Lebnu, Makovcu, Novaku, Novljanu, Ocvirku, Petriču, Prepeluhu, Prezelju, Rihtar ml., Rihtar star., Selanu, Smoljanu, Škrjancu, Skranjerju, Zajc Ivanu, Žganjar Jožetu po tri teleta, Žganjar Antonu, Žabjeku, Zupančiču, Porenti po dve teleti; Janežič Ivanu šest telet; Janežu in Javorniku skupaj 15 telet, Zajc Ivanu 20 telet. Meso se bode prodajalo po 19 K sprednje ter po 20 K zadnje za kilogram. Vsaka stranka dobi največ 1 kg.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.